



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1864/2024
07.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... Села, Општина ..., чији су пуномоћници Мирјана Поповић Радулашки и Тамара Трајковић, адвокати из ..., против тужених ББ из ... Села и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Мила Марковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2011/2023 од 07.09.2023. године, у седници одржаној 07.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2011/2023 од 07.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 19535/21 од 14.10.2022. године, ставом I изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца према туженима, па је утврђено да је он власник у делу од 51,71% на непокретностима: породичне стамбене зграде, бр. објекат 1, потес Доњи крај, површине 82 м2, спратности Пр+2, саграђене на к.п. бр. .. КО ..., к.п. бр. .. КО ..., укупне површине 437 м2, коју чини земљиште под зградом и другим објектом, површине 82 м2, земљиште уз зграду, други објекат, површине 355 м2, све уписано у ЛН бр. .. КО ..., на туженог ББ; кат.парц.бр. .. КО ..., површине 661 м2, остало вештачки створено неплодно земљиште, кат.парц. бр. .. КО ..., површине 562 м2, коју чини земљиште под зградом и другим објектом површине 27 м2, земљиште под зградом и другим објектом површине 44 м2, земљиште под зградом и другим објектом површине 16 м2, земљиште под зградом и другим објектом површине 23 м2, земљиште уз зграду други објекат површине 452 м2, грађевинско земљиште изван грађевинског подручја, кат.парц. бр. .. КО ..., површине 5842 м2, коју чини земљиште под зградом и другим објектом, површине 16 м2, пољопривредно земљиште и воћар 3. класе, пољопривредно земљиште површине 5826 м2, кат.парц. бр. .. КО ..., површине 2496 м2, воћар 3. класе, пољопривредно земљиште кат.парц.бр. .. КО ..., површине 9050 м2, ливада 5. класе, пољопривредно земљиште, све потес Горња ..., уписана у ЛН бр. .. КО ..., на туженог ББ; породична стамбена зграда бр. објекта 1, површине основа 82 м2, спратности По+ Пр+ Пк, село ..., породична стамбена зграда бр. објекта 2,

површине 45 м2, спратности П+1, село ..., обе у Ул. ... бр. ..., саграђене на к.п. бр. .. КО ..., кат.парц. бр. .. КО ..., укупне површине 590 м2, коју чине земљиште под зградом и другим објектом површине 106 м2, земљиште под зградом и другим објектом површине 45 м2 и земљиште уз зграду, други објекат, површине 439 м2, све уписано у ЛН .. КО ..., на тужену ВВ; пословно-стамбена зграда, површине основа 150 м2, спратности П+1+Пк, укупне површине 412,5 м2, саграђене на к.п. бр. .. КО ... Село, кат.парц. бр. .. КО ... Село, површине 10,38 ари, уписане на туженог ББ; кат.парц. бр. .. КО ... Село, потес ..., њива 2. класе, површине 22,27 ари, кат.парц. .. КО ... Село, потес ..., њива 3. класе, површине 1 ха 23 ара 45 м2, кат.парц. .. КО ... Село, потес ..., ливада 2. класе, површине 3 ара 70 м2, кат.парц. ..., потес ..., зграде, воденице површине 82 м2 и кат.парц. ..., потес ..., површине 18 ари 46 м2, укупне површине 19,28 ари; кат.парц.бр. ..., потес ..., пашњак 2. класе, површине 4 ара 78 м2; кат.парц. бр. ..., потес ..., ливада 2. класе, површине 15 ари 12 м2; кат.парц. бр. ..., потес ..., пут на земљишту у својини грађана, површине 2 ара 60 м2; кат.парц.бр. ..., потес ..., ливада 2. класе, површине 11 ари 25 м2; кат.парц. бр. ..., потес ..., ливада 2. класе, површине 7 ари 32 м2; кат.парц.бр. ..., потес ..., вододерина, јаруга, површине 1 ар 14 м2; кат.парц.бр. ..., потес ..., ливада 2. класе, површине 17 ари 92 м2, све уписано на сада пок. ГГ у ПЛ бр. .. КО ... Село; магацин – гаража, површине 94 м2, саграђене на к.п. бр. ... Село; као и на покретним стварима, новчаним средствима у износу од 86.422 евра, а по основу сопственог стицања од 42,95% у породичној заједници са сада пок. ГГ и туженима и по основу 8,76% од стицања ГГ, што су тужени дужни да признају и трпе да тужилац упише ово право у јавне књиге катастра непокретности по основу пресуде. Ставом II изреке, обавезани су тужени да тужиоцу предају у посед и судржавину у делу 51,71% непокретности које држе из става првог изреке пресуде, те да му омогуће несметано коришћење непокретности. Ставом III изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате 44.688,82 евра, са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе 30.06.1998. године па до исплате. Ставом IV изреке, утврђено је да је тужилац власник 1/3 кат.парцела и то: к.п. бр. ..., потес ..., њива 1. класе, површине 39 ари 86 м2; к.п.бр. ..., потес ..., њива 3. класе, површине 56 ари 93 м2; к.п. бр. ..., потес Доња ..., код куће, њива 1. класе, површине 108 м2; к.п. бр. ..., потес Доња ..., кућа и зграда, површине 2 ара 10 м2; к.п.бр. ..., потес Доња ..., двориште површине 5 ари 00 м2, укупне површине 8 ари 18 м2; к.п. бр. .. Доња ..., њива 1. класе, површине 10 ари 50 м2; к.п. бр. ..., потес ..., на улицу, виноград 2. класе, површине 9 ари 18 м2; к.п.бр. ..., потес ..., њива 1. класе, површине 27 ари 95 м2; к.п. бр. ..., потес ..., њива 2. класе, површине 58 ари 19 м2; к.п. бр. ..., потес ..., њива 2. класе, површине 42 ара 90 м2, све уписано у ПЛ бр. .. КО ... Село, на пок. ГГ; породична зграда, површине 120 м2, гаража површине 48 м2, саграђена на к.п. бр. ... Село, породична зграда површине 143 м2, саграђена на к.п. бр. ... Село по основу наслеђа иза пок. ГГ, бив. из ... Села, што су тужени дужни да признају и трпе да тужилац упише своја права у јавне књиге и катастар непокретности на основу пресуде. Ставом V изреке, тужени су обавезани да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 491.400,00 динара, са законском затезном каматом, почев од дана извршности пресуде, па до исплате.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж 2011/2023 од 07.09.2023. године, ставом првим изреке, одбио као неосноване жалбе тужених и потврдио пресуду Основног суда у Нишу П 19535/21 од 14.10.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су изјавили благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревиденти у ревизији указују да побијана пресуда не садржи разлоге о битним чињеницама, што је садржај битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је брат туженом и туженој, а његов тужбени захтев заснива се на стицању у породичној заједници и наслеђивању иза њиховог оца, пок. ГГ. Решењем Општинског суда у Приштини О 33/98 од 01.04.1998. године, прекинут је оставински поступак иза смрти пок. ГГ, а тужилац је упућен на парницу да докаже да је стекао својину на непокретностима које се формално воде на оставиоца, по основу стицања у току трајања заједнице живота и рада са оставиоцем, као и на основу реалне деобе имовине за живота оставиоца. Породичну заједницу пок. ГГ, поред њега, чинили су његова супруга, сада пок. ДД, са децом, туженима ВВ и ББ и тужиоцем АА. ГГ је радио у ... школи у Приштини, а 1979. године отишао је у инвалидску пензију. Преминуо је ...1995. године. ДД, супруга ГГ била је домаћица, а преминула је ...1995. године. Тужена ВВ је до 1980. године живела у родитељској кући, а потом се удала и преселила у Није радила, али је њен допринос био рад у кући. Тужени ББ је до 1983. године радио у кланици и у студентској мензи у ..., а потом и као аутопревозник. Оженио се 1981. године и добио троје деце. Тужилац је од свог рођења до смрти оставиоца, пок. ГГ, живео са њим, осим у периоду од 1971. године до 1973. године, када је био на служењу војног рока. Почев од 1981. године основао је самосталну млинарску радњу са седиштем у ... Селу, Општина У току трајања породичне заједнице, поред непокретности које је пок. ГГ наследио од свог оца, купљене су непокретности у ... Селу, у ... код ..., кућа у ..., кућа у Као домаћин куће, пок. ГГ је одређивао која ће се непокретност коме да купи, јер је он узимао сву зараду од млина, а новац је чувала ГГ супруга, сада пок. ДД. Поред старог млина, у склопу истог дограђен је нови млин који је радио на струју, а тужилац је радио у млину, па је почев од 1978. године постао професионални млинар, који је у млину радио све до краја новембра 1996. године. Тужени ББ је, како пре тако и после женидбе, радио у млину, лети када је узимао боловање, а зими, заједно са оцем у државним фирмама на Косову, тако што је новац од зараде коју је остваривао у фирмама где је радио давао оцу ГГ. За живота пок. ГГ купљене су непокретности и то: кућа у ... Селу на име туженог ББ, кућа у ... код ... површине 437м² и 1 ха и 86,19 ари обрадивог земљишта у селу ..., као и непокретност у ... Селу, површине 10,38 ари, обрадиво земљиште у селу ... и непокретност у ... Селу површине 10,38 ари. Туженој ВВ је купљена кућа у ... на парцели површине 590 м², а тужиоцу АА непокретност у

селу ..., укупне површине 2 ха 82,23 ара, као и непокретност у ... Селу, површине 38,97 ари. Та непокретна имовина купљена је уз знање свих наследника, као и сада пок. ГГ и пок. ДД. Вештачењем од стране судског вештака грађевинске струке утврђена је вредност имовине у тренутку смрти оставиоца пок. ГГ и пок. ДД, вредност имовине у власништву ББ и АА и вредност имовине тужене ВВ. Према налазу и мишљењу тог вештака, вредност имовине коју је тужени ББ уписао на своје име (газдинство у ... и кућа у ...) је 79.000 евра, а имајући у виду и кућу у ... Селу, укупна вредност уписана на туженог ББ је 215.000 евра; вредност имовине уписане на тужену ВВ је 74.000 евра и вредност имовине уписане на АА (газдинство у ... и парцела у ... Селу) је 30.780 евра. Вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке који је свој налаз засновао на подацима из налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке, укупна вредност имовине за наслеђивање иза пок. ГГ обухвата процењену вредност непокретности и новчаних средстава и износи 472.148 евра. Као законски наследници истог, првог наследног реда, парничне странке имају право на по 1/3 од имовине која представља имовину стечену у породичној заједници, која се води на пок. ГГ, тако и на имовину којом је пок. ГГ располагао парничним странкама, а која је стечена заједничким радом у породичној заједници. Трећина наследног дела од вредности укупне имовине пок. ГГ, стечена у породичној заједници износи 157.382,67 евра, и то је вредност имовине коју би требало да добије свака парнична странка, као законски наследник истог наследног реда, да би добили имовину исте вредности. Утврђена вредност непокретности које су купљене у заједници износи 354.663,00 евра, а разлика између укупне вредности имовине – оставине и укупне вредности непокретности купљених у заједници износи 31.063 евра, а односи се на непокретности које је пок. ГГ наследио од свог оца (плац и породичну зграду из 1934. године у вредности од 14.015 евра, плац и породичну зграду из 1968. године у вредности од 17.048 евра). Узимајући у обзир укупан допринос парничних странака и њихових супруга, као и допринос оставиоца и његове супруге по свим основима и то: по основу зарада из радног односа, пензија, по основу коришћења млинске радионице у обављању самосталне делатности, помоћних чланова породице за рад у њој, као и допринос по основу старања у заједничком домаћинству мајке и супруге парничних странака, утврђено је да допринос ГГ износи 26,29%, ВВ 4,83%, ББ 25,93% и АА 42,95%. Допринос тужиоца који је живео у заједничком домаћинству са оставиоцем од 42,95% у погледу непокретности које су купљене у породичној заједници износи 152.327,76 евра. Преостали обим заоставштине пок. ГГ, након издвајања удела тужиоца вреди 319.820,24 евра. Тужилац, поред сопственог доприноса стицању имовине у породичној заједници, као законски наследник првог наследног реда, има право и на 1/3 имовине, која представља имовину стечену у породичној заједници и то како оне имовине која се води на пок. ГГ, тако и оне имовине којом је пок. ГГ располагао парничним странкама, а која је стечена заједничким радом у породичној заједници, те стога тужилац по основу наслеђа иза пок. ГГ има право на 1/3 од 26,29% доприноса пок. ГГ, што процентуално износи 8,76%. Вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да у укупну вредност имовине стечене у породичној заједници је ушао и износ новчаних средстава од 85.500 евра и 950 швајцарских франака, који је, у поступку вештачења конвертован, тако да укупна вредност новчаних средстава износи 86.422 евра. Тужени ББ је признао да је из породичне касе узео новац у укупном износу од 191.000 DM, што конвертовано у евре износи 85.500 евра и 950 швајцарских франака, а ради се о новцу који је створен радом и доприносом свих чланова породичног домаћинства. АА је брак засновао 18.01.1997. године, након

смрти родитеља и по престанку породичне заједнице. Породична заједница између туженог ББ и тужиоца АА настављена је и након смрти родитеља и трајала је до 26.11.1996. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиоца усвојили, применом одредбе члана 195. став 1. Породичног закона и члана 9. став 1. и 2. Закона о наслеђивању. Имајући у виду укупну вредност процењене материјалне имовине стечене у породичној заједници, у односу на вредност имовине коју су добили тужени за живота њиховог покојног оца, закључак је нижестепених судова да су тужени добили вишеструко већу вредност имовине у односу на имовину коју је добио тужилац. У контексту специфичности обичајног права на подручју Косова и Метохије према коме наследници који не живе са оцем добијају имовину коју преносе на своје име, а имовина која се води на оца припада детету које остане да живи са родитељима и које преузима бригу и старање о њима, што је у овом случају био тужилац, нижестепени судови су закључили да се приликом усмене деобе и располагања непокретностима од стране пок. ГГ парничним странкама не може да закључи да је његова намера била да се учињени поклони туженима не урачунавају у њихов наследни део, посебно имајући у виду несразмеру вредности имовине уписане на тужене у односу на имовину која се води на тужиоца. Пошто у погледу имовинских односа чланова породичне заједнице не важи претпоставка о заједничким уделима, у смислу одредбе члана 176. став 2. и 180. став 2. Породичног закона, закључак је нижестепених судова да је допринос тужиоца у стицању права својине на непокретностима стеченим у породичној заједници 42,95% и да му, као законском наследнику иза смрти пок. ГГ припада 1/3 од 26,29% доприноса пок. ГГ, што процентуално износи 8,76%, тако да тужилац основано од тужених потражује удео од 51,71% непокретних и покретних ствари – новчаног износа.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 195. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005 ... 6/2015), прописано је да имовина коју заједно са супружницима, односно ванбрачним партнерима стекли радом чланови њихове породице у току трајања заједнице живота у породичној заједници, представља њихову заједничку имовину. Члановима породичне заједнице у смислу става 1. овог члана сматрају се крвни, тазбински и адоптивни сродници супружника, односно ванбрачних партнера који заједно са њиме живе (став 2.). На имовинске односе чланова породичне заједнице сходно се примењују одредбе овог Закона о имовинским односима супружника, осим одредбе члана 176. став 2. (уписивање у јавне регистре) и члана 180. став 2. (претпоставка о једнаким уделима), како је прописано ставом 3. те одредбе Закона.

На основу одредбе члана 8. Закона о наслеђивању ("Службени гласник РС", бр. 46/95), прописан је круг законских наследника, тако што се наслеђује по наследним редовима (став 2). Први наследни ред чине оставиочеви потомци и његов брачни друг, на основу одредбе члана 9. став 1. истог Закона. Оставиочева деца и брачни друг наслеђују на једнаке делове, на основу става 2. одредбе члана 9. Закона о наслеђивању. Урачунавање поклона у наследни део прописано је одредбом члана 66. став 1. Закона о наслеђивању, тако што се законском наследнику урачунава у његов наследни део

поклон који је ма на који начин добио од оставиоца. Поклон се наследнику не урачунава у наследни део ако је оставилац у време поклона или доцније или у завештању, изјавио да се поклон неће урачунати, или се из околности може закључити да је то била намера оставиочева, на основу одредбе члана 67. став 1. истог Закона. Поклони и испоруке урачунавају се тако што најпре остали законски наследници добијају из заоставштине одговарајућу вредност, па се после тога остатак дели међу наследницима, на основу одредбе члана 69. став 1. Закона о наслеђивању.

У конкретном случају, изведеним доказима је утврђено да је предметна имовина стечена радом у породичној заједници коју су чиниле парничне странке и њихови, сада пок. родитељи. При том је имовина коју су тужени добили за живота њиховог пок. оца, у очигледној несразмери са имовином коју је добио тужилац, а нема услова да им се тај поклон не урачуна, на основу одредбе члана 67. став 1. Породичног закона, јер не постоје околности из којих се може да закључи да је то била намера оставиочева. Када се при том има у виду да је тужилац остао да живи у породичној и економској заједници са пок. оцем, са којим је радио у млину, а зарада остварена тим путем је била главни извор прихода њихове породичне заједнице, правилан је закључак нижестепених судова да тужиоцу, поред сопственог доприноса стицању у породичној заједници припада и 1/3 имовине која се води на пок. оца (ГГ), по основу наслеђа, тако и оне имовине којом је пок. ГГ располагао туженима, а која је стечена заједничким радом у породичној заједници, што значи да укупан удео тужиоца на покретним и непокретним стварима које су предмет овог спора износи 51,71%. Сразмеру свом доприносу, тужилац основано потражује исплату предметног новчаног потраживања, јер се ради о новцу који је био у породичној каси.

Тужени у ревизији указују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, што је без утицаја на одлучивање, имајући у виду да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, на основу одредбе члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, осим у случају из члана 403. став 2. тог Закона, што овде није случај.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

Пошто ревиденти неосновано у ревизији указују на погрешну примену материјалног права, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**